

Brilaisuuden Hohtaminen

Kokemuksia
kulttuurienvälisistä tapahtumista

Turun yliopiston täydennyskoulutuskeskuksessa on toteutettu Kädestä pitäen – projekti huhtikuu 2003 – maaliskuu 2004 välisenä aikana. Hankkeen tavoitteena on edistää monikulttuurisuutta kouluyhteisössä ja vähentää maahanmuuttajanuorten syrjäytymisriskiä antamalla opettajille lisää valmiuksia maahanmuuttajaoppilaiden kohtaamiseen ja kulttuurienvälisen viestinnän kehittämiseen. Hanke on osa laajempaa Turussa vuosina 2001-2003 toteutettavaa Aboavita-kehittämiskumppanuutta, joka kuuluu koko EU:n alueella toteutettavaan Equal-ohjelmaan.

Hanke antoi osallistuville kouluille kulttuurienvälisen viestinnän koulutusta. Koulutuksen teemoja olivat mm. kulttuurinen identiteetti ja arvot, yleisimmät kulttuuriteoriat, kulttuuritietoisuus, omien asenteiden kohtaaminen ja opittujen tietojen soveltaminen työssä tapahtuviin tilanteisiin.

Syksyn koulutustilaisuuksien aikana tuli esille useita mielenkiintoisia esimerkkejä pienistä kulttuurienvälisistä törmäyksestä. Siitä syntyi idea kerätä tarinoita ja tehdä niiden pohjalta koulutusmateriaalia.

Tämän kokoelman tavoitteena on enemminkin laittaa lukija miettimään kuin antaa neuvoja, miten tietyissä tilanteissa pitäisi toimia. Mielestäni yleisen tietoisuus kohottaminen ja ominaisuus havaita kulttuurisia vivahteita sekä toisten tuomitsematta jättäminen oman kulttuurin mukaan on tärkeämpi kuin ”Do’s and don’ts” –tyyppiset neuvot, joita seurataan kysymättä ”miski?”.

Toivon, että löytäisitte jonkun jyvän kerätyistä tarinoista.

Megumi Hayashi
Kädestä pitäen –projekti
suunnittelija / kouluttaja

Strategiat	2
Vieraanvaraisuus?	3
“Saanko sanoa loppuun?”	4
Lahja	5
“En ole tyhmä!”	6
Katsekontakti	7
Kansalaisuus	8
Maksapaisti	9
Soitanko vai enkö soita?	10
Etunimi	11

Strategiat

Tämä tapahtui vuonna 2002 toimiessani englannin opettajan sijaisena vanhassa koulussani. Yhdessä luokassa oli vain maahanmuuttajaoppilaita. He olivat Iranista, Irakista, Kosovosta, Somaliasta ja Venäjältä, suurin osa muslimeja.

Muslimin kulttuurissa nainen ei voi olla miestä korkeammassa asemassa. Kaikki oppilaat olivat nuorempi kuin 15 vuotta, mutta heillä oli vahva kulttuuri-identiteetti ja he myös näyttivät sen minulle. He kieltäytyivät kuuntelemasta minua ja istuivat luokan nurkassa mumisten jotain omilla kielillään. Olin tavannut yhden pojista aiemmin mutta hän käyttäytyi aivan kuin ei tuntisi minua.

Tiesin, että he olivat opiskelleet englantia kaksi vuotta ja kaikilla oli aika hyvät arvosanat, mutta he teeskentelivät, etteivät ymmärrä mitään. Luokassa oli kuusi poikaa ja kuusi tyttöä ja tytöt eivät uskaltaneet vastata kysymykseni ennen poikia.

Aloin kokeilemaan erilaisia strategioita – ”Kunnioittakaa minun auktoriteettini” -strategiaa, ”Heitän teidät kaikki tästä” -strategiaa ja ”Ette pääse kokeesta läpi jos ette keskity” -strategiaa. Yritin saada huomiota käyttämällä suomea, sitten englantia. Mikään ei toiminut.

Aloin saada vastauksia vasta kun rupesin kyselemään yleisiä kysymyksiä englanniksi nimeämättä ketään. Vaihdoin strategiaani ja aloin käyttää ”Yritän olla ryhmän jäsen” -strategiaa. Annoin paljon aikaa vastata kysymyksiini. Tämä lähestymistapa alkoi toimia. Kun olin liian opettajamainen, pojat eivät kunnioittaneet minua lainkaan. Kun menin luokan keskelle pöydälle istumaan alkoi luokan ilmapiiri rentoitua ja ennen kuin tunti loppui, aloin saada vastauksia kaikilta oppilailta.

Tämän hankalan ensimmäisen tunnin jälkeen tapasin saman ryhmän uudestaan. He olivat kuin eri oppilaita. Pojat tervehtivät kohteliaasti minua ja tytötkin olivat paljon aktiivisempia. Heidän kielitaitonsa oli paljon parempi kuin he antoivat minun ymmärtää ensimmäisellä tunnilla. Sain myös vastauksia silloinkin, kun osoitin kysymykseni tietylle oppilaalla. Meillä oli hyviä tunteja.

Ymmärsin heitä paremmin kun hekin ymmärsivät minua. Se teki minut iloiseksi. Kun on tekemisissä vieraan kulttuurin kanssa, täytyy tehdä kompromisseja ja olla ymmärtäväinen.

*Kulttuuri on mielen kollektiivinen ohjelmointi, joka erottaa eri kategorioihin kuuluvat ihmiset toisistaan.
(Hofstede, 1984)*

Vieraanvaraisuus?

Tämä tapahtui kun opiskelin Turun yliopistossa ja olin kansainvälisten vaihto-opiskelijoiden tutorina. Tutor on eräänlainen opas ja ystävä Suomeen opiskelemaan tuleville ulkomaalaisille. Tutor menee tulijaa vastaan lentokentälle, juna- tai bussiasemalle ja vie opiskelijan tämän opiskelija-asuntoon, jonne on hakenut avaimen etukäteen, jos opiskelija saapuu illalla. Lisäksi tutor auttaa opiskelijaa käytännönasioiden hoidossa jne.

Minut oli nimetty japanilaisen tytön tutoriksi. Satuini itse kuitenkin olemaan ulkomaanmatkalla USA:ssa silloin kun tyttö tuli, sillä hän tuli muutamaa viikkoa ennen opintojen alkua. Jostakin syystä tyttö oli lisäksi hakenut opiskeluasuntoa vasta opintojen alusta alkaen, eikä hänellä siis ollut asuntoa tänne tullessaan.

Koska olin kuitenkin lupautunut tutoriksi ja halusin auttaa, ajattelin että poikakaverini, jonka kanssa asuin yhdessä, voisi toimia sijaiseni. Poikakaverini, joka ei siis mitenkään ollut sitoutunut tällaiseen tutor-työhön, lupasi mennä opiskelijaa vastaan lentokentälle ja

ajattelimme, että tyttö voi asua meillä vieras/työhuoneessa sen aikaa kunnes saa oman asunnon. Meidän käsityksemme mukaan olimme erittäin ystävällisiä tarjotessamme asuntomme tytön käyttöön ja lisäksi vielä poikaystäväni teki suuren palveluksen.

Tyttö asuikin meillä viisi päivää ja muutti sitten ylioppilaskylä opiskelija-asuntoonsa. Tyttö ei koskaan kiittänyt meitä suuresta vieraanvaraisuudestamme, eikä tuntunut arvostavan auttamistamme. Olimme hieman loukkaantuneita ja pidimme tyttöä kiittämättömänä ja epäkohteliaana.

Vasta vuosia myöhemmin tutustuttuani paremmin japanilaisiin ja heidän kulttuuriinsa, tajusin, että tyttö oli varmasti ollut aivan kauhuissaan joutuessaan asumaan poikakaverini kanssa! Japanissa ei ole tapana, että edes seurusteluaikana asutaan yhdessä, saatikka että asuisi yhdessä vieraan miehen kanssa. Majoittuminen meille, varsinkin kun minä itse en ollut paikalla, oli tytölle erittäin epäsoveliaista.

”Saanko sanoa loppuun?”

Tapahtui venezuelalaisen ystäväni ja minun välillä. Aina kun aloitin sanomaan jotain tai kertomaan tarinaa, hän keskeytti minut omalla kommentilla tai tarinalla. Tämä toistui monta kertaa ja ”Saanko sanoa loppuun?” tuli sanottua enemmän kuin kerran. Jokaisen tokaisun jälkeen tunsin itseni entistä ärsyyntyneeksi. Minulle kävi selväksi, että hän on todella epäkohtelias, mitä hänen tapansa keskeyttää minut osoitti. Hän ei ollut kiinnostunut siitä mitä sanoin, eikä se ollut tärkeää. Hän loukkasi omatuntoani. Oma käytöksen osalta ajattelin, että kunnioitan häntä, kun odotin aina niin kauan kuin hän lopetti puhumista ennen kuin vastasin tai kommentoin.

Vähän ajan kuluttua kun ”Saanko sanoa loppuun?” –lauseesta tuli aggressiivisempi ”Saanko sanoa loppuun!?!?”, sanoin vihdoinkin ääneen mitä ajattelin; että hänen tapansa keskeyttää minut koko ajan oli hyvin epäkohtelias. Hänen reaktionsa oli yllätys. Mitä tulkitsin käyttäytymistavan puutteeksi oli hänen näkökulmasta

katsottuna tavallinen keskustelutapa, mihin molemmat osallistuvat. Minun pieni taukoni ennen vastasin tai kommentoin hänelle, osoitti hänen mukaansa kiinnostuksen puutetta ja joskus hän kysyikin ”Kuunteletko?” kuin tarkistaakseen että en ole nukahtanut.

Tämän jälkeen huomasimme, että olimme osallistuneet ja reagoivat keskusteluun automaattisesti tavalla, jolla reagoimme omasta mielestämme ”normaaliin” vuoropuheluun. Me molemmat yritimme olla kohtelias toisillemme noudattamalla oman kulttuurin keskustelusääntöjä.

Jostain niin yksinkertaisesta asiasta kuin keskustelun vuorottelusta ja tauoista, jonsa monet olettavat olevan selviä sääntöjä, voi tulla suuria väärinkäsityksiä. Meidän tulee muistaa että avain suurten kulttuurien välisten ristiriitojen ratkaisuun on ymmärtää kuinka helppoa pienet on välttää

*Kulturi on ihmisryhmän yhteiset oletukset, arvot ja uskomukset,
jonka määrittävät tunnusomaisen käyttäytymisen.
(Storti, 1998)*

Lahja

Työyhteisömme on monikulttuurinen, siinä on kaksi opettajaa, koulunkäyntiavustaja ja kieliavustajia. Tarinan tapahtumahetkellä siihen kuului yksi mies ja naisia.

Yhteisössämme on tapana juhlia henkilökohtaisia juhlia: syntymäpäiviä, naimisiinmenoja, syntymiä jne. Nyt somalimiehen perheeseen syntyi neljäs vauva, tyttövauva.

Kun somaliavustaja palasi isyyslomalta töihin annoimme hänelle tai siis heidän vauvalle lahjan. Olimme keränneet rahaa, ja yksi työntekijämme oli valinnut suloisen pehmeäkarvaisen pupulelun, jolla oli vaaleanpunainen rusetti kaulassa. Olimme aprikoineet, olisiko vaate käytännöllisempi, mutta koska työntekijöillä on tiukka rahatilanne, tyydyimme leluun. Ja vaatteitahan he saivat muutenkin.

Jännittyneenä katsoimme, kun aamukahvin yhteydessä pidimme lyhyen puheen ja halaten onnittelimme isää. Hän otti lahjan, kiitti ja laittoi sen kahvipöydälle. Mitä, eikö hän aiokaan avata sitä? Siinä hän istui ihan muina miehinä. No, ehkäpä hän avaa sen vaimon kanssa.

Iltapäivällä hän lähti normaalisti töistä. Huomasin parin työkaverin kanssa hänen jättäneen lahjan pöydälle. Kiukutti, mitenkä hän sen nyt noin unohti. Tuli seuraava aamu, huomautimme, että hän oli unohtanut lahjansa. ”Ai niin, mulle tuli kiire, unohdin ihan koko lahjan.” Olin hieman ärtynyt, miten hän ei nyt moista

tärkeää asiaa muista. Tuli iltapäivä, ja taas hän unohti lahjan. ”Voi vitsi, eikö häntä tosiaan kiinnosta?” Seuraavana päivänä taas huomautimme tapahtuneesta, ja sinä päivänä hän muisti ottaa lahjan mukaansa.

Kului päiviä, istuimme kahvilla, eikä mitään tapahtunut. Kunnes viimein en malttanut olla kysymättä: ”No, mitä tykkäsitte vauvan lahjasta?” siihen hän vastaa ”No, se oli ihan kiva.” ”Ihan kiva?” ajattelin. Ja hitsi, me olimme nähneet vaivaa asian eteen, ja tässä kiitos!

Minulle on tapahtunut vastaavaa aiemminkin, edellisen somalimiesavustajan kanssa. Silloin kyseessä oli häälahja, jonka mies unohti kouluun, eikä kiitosta tullut tivaamalla. Olen miettinyt, että ehkäpä lahjan antamiseni ei ole pyyteetöntä, koska haluaisin vastapuolelta kiitoksen. Kiitoksen siitä, että olen työkavereitteni kanssa nähnyt vaivaa ja ajatellut häntä. Toisaalta somalikulttuuriin ei kuulu lahjojen antaminen aikuisille, vaikka toisaalta tarinan lahja oli vauvalle. Vai eikö vauvoille anneta tällaisia materiaalisia lahjoja? Vai oliko lahja yksinkertaisesti vääränlainen? Kyselin vähän lahjakulttuurista jälkeenpäin, en saanut mitään erityistä vastausta. Ajattelen, että jotain lahjassa tai antamisessa oli vikaa. Vaikka voihan asiaan vaikuttaa sekin, että lahjan saaja oli mies.

"En ole tyhmä!"

Olen työssä vieraskielisten nuorten opetuksessa. Olen kielen avustaja ja tunneilla autan opiskelijoita: käännän englanniksi tai venäjäksi kielioppia tai autan muissa tehtävissä. Ryhmässä on nuoria, joiden äidinkieli on arabia, kurdi, persia, kiina ja espanja. Tavallisesti selitän englanniksi. Meillä on kaksi opiskelijaa kiinasta. Toinen ymmärtää englantia jonkin verran, toinen ei lainkaan. Ainoa keino alussa oli etsiä sanakirjasta englannin kielinen sana ja osoittaa sen vieressä olevaa kiinalaista sanaa. Kun sitten halusin sanoa, että sanat piti muistaa, osoitin sormella päätä ja sanoin: "Remember! Muista!" Parin viikon kuluttua opiskelija, joka ei osannut yhtään englantia, sanoi minun selitukseni jälkeen, "Minä en ole tyhmä."

Ymmärsin, että olin tehnyt jotain väärin, mutta en tiennyt mitä. Vasta silloin kun tuli meille kiinankielinen avustaja, selvisi mitä olin tehnyt väärin. Kun halutaan sanoa "muista", täytyy osoittaa korvaa, silmää ja sydäntä. Sormen osoittaminen päähän tarkoittaa "tyhmä"!

Tämä tapaus osoittaa, että opettajan ja avustajan on hyvä tietää, millaisesta kulttuurista oppilas tulee. On myös tärkeä tehdä vanhempien kanssa yhteistyötä. Toivon, että saamme lisää tietoja eri kulttuureista.

*Ihminen näkee vain mitä hän havainnoi ja havainnoi asioita,
jotka ovat jo mielessä.
(Alphonse Bertillon)*

Katsekontakti

Suomalaisessa kulttuurissa katsekontaktia pidetään tärkeänä. Pienestä saakka opetetaan lapsia katsomaan silmiin kun puhutaan toisen henkilön kanssa. Jos oppilas ei katso silmiin kun hän puhuu opettajalle, se katsotaan negatiivisena asiana. Oppilaalla on jotain salattavaa, hän uhmaa tai oppilas on ujo ja sulkeutunut tai jotain vastaavaa.

Kun somalialainen äiti kertoi, että somalilaisessa kulttuurissa lapset eivät saa koskaan katsoa vanhempiaan silmiin, tuli mieleeni, että miten lapset pärjäävät arvoerojen keskellä? Koulussa opettaja käskää häntä katsomaan silmiin ja sanoo että se on rehellisyyden ja luottamuksen merkki, ja kun kotona hän katsoo äitiä silmiin, äiti suuttuu ja sanoo, ettei noin saa tehdä, sillä se on epäkohteliasta ja uhmakasta. Ja molemmat instituutiot ovat tärkeitä lapselle.

Olin aikaisemminkin havainnut, että kotona ja koulussa annettavan kasvatuksen välillä saattaa olla ristiriitoja, mutten ollut aikaisemmin kunnolla ymmärtänyt, että vanhemmat ja opettajat saattavat antaa täysin vastakkaisia ohjeita tietämättä toistensa ohjeista ja opetuksista. Mitä nuoremasta lapsesta on kyse, sitä vaikeampaa hänen on omaehtoisesti ymmärtää, mistä asissa on kyse. Uskon myös vanhempien oppilaiden kärsivät tilanteesta.

Oppivatko lapset käyttämään eri käyttäytymismalleja tilanteen mukaan vai eivät. Ja mitä jos eivät?

*Kulttuuri on ihmisten tekemä osa ympäristöstä.
(Triandis)*

Muutama vuosi sitten opetin työvoimakoulutuksen englanninkielen kurssilla. Opiskelijat olivat entisen Neuvostoliiton alueelta.

Tämä tapahtui kun harjoittelimme lomakkeen täyttämistä alkeistason opiskelijoiden kanssa. Täytettävät tiedot olivat peruskysymyksiä (no, länsimaalaisten näkökulmasta ainakin); syntymäpaikka, syntymäaika, sukupuoli, ikä, aviosuhde, kansalaisuus jne. Osa opiskelijoista työskenteli yksin, osa pareissa ja osa pienryhmässä. Yksi pienryhmä puhui jostain asiasta ja heillä näytti olevan ongelmia, joten menin heidän luokseen tarjoamaan apuni. Kun kysyin voinko auttaa, naispuolinen opiskelija osoitti sanaa ”kansalaisuus”. Luulin, että tämä oli helppoa, vain selittää käyttämällä esimerkkejä. Osoitin itseni ja sanoin: ”Olen USA:sta, olen amerikkalainen.” Tiesin, että hän on Virosta, joten osoitin häntä ja sanoin: ”Olet Virosta, olet virolainen”. Hän puristi päätä. Katsoin muita opiskelijoita, joiden kielitaito oli hieman parempi kuin hänen ja he kaikki olivat samaa mieltä. Kysyin häneltä onko hän venäläinen ja hän sanoi ei. Kysyin missä hän on syntynyt, hän vastasi ”Virossa.” ”Mutta et ole virolainen?” Hän puristi päätänsä. Päätin käyttää toista virolaista opiskelijaa esimerkkinä.

”Missä olet syntynyt?”

”Virossa.”

”Mistä olet kotoisin?”

”Virosta.”

”Mitä on sinun kansalaisuutesi?”

”Saksalainen.”

En odottanut tätä vastausta. Havaitsin koko tapahtuman huvittavaksi. En tiedä, nauroiko luokka minun kanssa vai minun sekaannukselleni, mutta meillä oli joka tapauksessa hauskaa.

Seuraavaksi kokeilin uutta lähestymistapaa.

Ehkä hänellä on vaikeuksia päättää mikä hänen kansalaisuutensa oli, mutta ajattelin, että virallisten paperien kysymyksiin on pakko vastata. Kysyin tietääkö kaikki mikä on passi. Kun vastaus oli selvä, kysyin naisopiskelijalta minkä maan passi hänellä oli. Hän puristi päätä edelleen. Kysyin mitä papereita hänellä on ja hän sanoi hänellä ei ole mitään. Sanoin hänelle, ettei ihminen voi lähteä yhdestä maasta ja tulla toiseen ilman minkään näköistä dokumentteja. Ajattelin, ettei hän voi olla tällä kurssilla, jos hän on tullut laittomasti Suomeen.

Lopulta yksi opiskelija selitti naisopiskelijan tilanteen minulle. Hän on inkerinsuomalainen, hänellä ei ole kansalaisuutta Virossa eikä Venäjällä. Niin ainakin ymmärsin.

En osannut kuvitella, miten kansalaisuus voisi olla niin vaikea kysymys. Hän on asunut maassa missä hän on syntynyt koko elämänsä ilman että hänelle oli myönnetty kansalaisuutta. Se oli häiritsevä ajatus, mutta myös silmiä avaava.

Haluan ajatella, että uusi ajatustapani sai alkunsa tästä tapahtumasta: ei sovi olettaa että sellaiset asiat, joiden ennen ajattelin olevan yleisesti hyväksyttyjä ovat yleispäteviä.

Maksapaisti

Tämä tapahtui kun opiskelin Tukholmassa. Kun tulin pitkän viikonlopun vietosta takaisin opiskelija-asuntooni, minulla tuli outo tunne vatsassani ennen kuin menin ulko-ovelta sisälle. Kun avasin meidän kerroksen oven, kamala haju hyökkäsi vastaani. Yksi naapureistani oli paistanut maksaa uunissa!

Naapuri hymyili minulle ja hänellä ei ollut aavistustakaan miksi olin niin vihainen hänelle. Hän oli Irakista ja heidän kulttuurissaaan maksaa käytetään paljon. Ongelmana oli, että hän paistoi maksan uunissa ilman peltiä ja maksapaistista tippunut mehu on palanut uunin pohjalle, mikä teki kamalan hajun.

En ollut ainoa, joka oli vihainen hänelle. Kaksi muut ruotsalaista opiskelijaa olivat

myös tulleet aivan hulluksi. Me kaikki muutimme kavereiden luo neljäksi päiväksi, kunnes haju oli haihtunut. Tähän saakka meillä ei ollut minkäänlaisia ongelmia, totesimme vain että olemme erilaisia ja hyväksyimme sen. Mutta sillä kertaa huusimme miesparalle, joka ei ymmärtänyt mitä oli tehnyt väärin.

Kun tulimme takaisin, selitimme hänelle mikä oli ollut ongelma ja miten hän voisi tehdä ensi kerralla. Meille ei syntynyt riitoja ja vihamielisyyttä toisiamme kohtaan. Mietin jälkeinpäin, että meidän olisi pitänyt puhua hänen kanssaan heti, sensijaan että pakenimme pois. Voin kuvitella, että nuo neljä päivää, jolloin olimme olleet poissa, olivat olleet irakilaiselle kaverille kauhea kokemus.

*Jos ihmiset eivät haavoita sinua tarkoituksellisesti, tekevät sen varmaan kömpelyydestä.
(Morgenstern)*

Soitanko vai enkö soita?

Olen Filippiineiltä. Olen työskennellyt siellä sairaanhoitajana monta vuotta. Suomeen tultuani totesin, että en voi tehdä työtä sairaanhoitajana koska tutkintoni ei kelpaa täällä. Päätin suorittaa suomalaisen sairaanhoitajatutkinnon ja kävin englanninkielisellä kurssilla.

Valmistuin sairaanhoitajaksi ja opettajani kysyi, mitä haluan tehdä. Hän suositteli yhteydenottoa vanhankoteihin, joista voisni löytyä työtä tai ainakin työharjoittelupaikan. Sanoin, että haluan mieluummin sairaalaan. Hän lupasi kysyä hänen kaveriltaan, joka on töissä eräässä sairaalassa.

Muutaman päivän kuluttua opettaja soitti minulle ja sanoi, että hän on lähettänyt paperini sairaalaan ja he haluavat sairaanhoitajan. Hän antoi minulle yhdyshenkilön nimen ja pyysi lähettämään hänelle CV:n ja ottamaan yhteyttä. Hän vakuutti, että tämä on työ, ei työharjoittelu. Hienoa, ajattelin, kunnes eteeni tuli seuraava lause: ”Sinulla on kuukausi aikaa opiskella suomea.”

Minun suomenkielentaitoni oli heikko. Mutta lupasin hänelle, että opiskelen parhaani mukaan ja otan yhteyttä.

Kuukausi kului ja tiesin, että suomenkielen taitoni ei vielä riitä sairaanhoitajan työhön. Mietin kovasti, otanko yhteyttä sairaalan yhdyshenkilöön tai en.

Tiesin silloin, että siinä sairaalassa ulkomaalaisten sairaanhoitajien maine ei ollut kovin hyvä edellisen työharjoittelijan takia. Hän ei ollut hoitanut työtään hyvin. Mitä jos menen sinne heikon kielitaitoni kanssa ja opettaja saa siitä moitteet, ”Taasko lähetit meille epäpätevän työntekijän?” En missään tapauksessa halunnut, että hän menettää kasvonsa minun takia. Mietin myös muita ulkomaalaisia sairaanhoitajia, jotka hakevat paikkoja minun jälkeeni. Minua harmitti, että edellinen työharjoittelija ei ollut hoitanut työtään hyvin ja loi huonon maineen meille. En halunnut tehdä samaa.

Loppujen lopuksi en ottanut yhteyttä sairaalaan. Suurin syy miksi en soittanut oli pelko että opettajani saattaisi menettää kasvonsa minun vuokseni, vaikka tämä oli minulle suuri mahdollisuus päästä töihin työpaikkaan johon halusin ja miksi olin opiskelemassa. Mietin vieläkin, olisi minun pitänyt soittaa silloin...

Etunimi

Vaikka olen asunut Suomessa 9 vuotta, en ole koskaan tottunut siihen, että lasteni kaverit kutsuvat minua etunimellä ja siihen että lapset kutsuvat myös opettajaa koulussa etunimellä. Japanissa vanhempia henkilöitä kunnioitetaan ja sosiaalinen hierarkia on tiukka, ja lapset ei koskaan kutsu opettajiaan etunimellä. Opettaja on ”opettaja” ja kaverien vanhemmat ovat ”täti” tai ”setä”.

Kyse ei ole siitä kumpi tapa on parempi tai huonompi, ne ovat vain erilaisia. Tapoja joihin on oppinut on vaikeaa muuttaa. Annan lasten kavereiden kutsua minua etunimellä, mutta en halua, että omat lapset kutsuvat minua etunimellä.

Minulla on tässä asiassa selvä raja mutta olen miettinyt miten asian laita on lasteni kohdalla? Mitä he tekevät kun äidin ja isän tai kodin ja koulun arvot ja tavat on

ristiriidassa? Kyllä kai heidänkin on pakko tehdä omia kompromisseja tai oppia molemmat ja käyttää niitä tilanteen mukaan. Ihanne olisi jälkimmäinen, mutta on vaikea opettaa japanilaisia tapoja lapsille, kun me olemme täällä niin pieni vähemmistö. He osaavat sanoa ”päivää” japaniksi mutta eivät osaa kumartaa, koska täällä ei ole tapana kumartaa kun tervehtii aikuisia. Vaikka he osaavat kielen, se ei välttämättä tarkoita sitä, että ”osaavat” kulttuurin.

Koska olemme täällä, en halua pakottaa lapsiani käyttäytymään ”meidän” tavalla, mutta haluan heidän kuitenkin oppivan toisenkin tavat. Toivon sen olevan heille rikkautta, että he pienestä saakka näkevät, että maailmassa on monta eri tapaa tehdä asioita.

*Miten minä, omana itsenäni, voin tavata näitä uusia ihmisiä?
Miten minun tulisi muuttua?
Mikä minusta oli pinnallista ja minkä voi uhrata ja mitä minun
täytyy säilyttää pysyväkseni oma itseni?
(Arabian Lawrence)*